

[63. 1.]

MISSIVE, ingekomen in de zitting van den 9den November 1871.

's GRAVENHAGE, den 1den November 1871.

Naar aanleiding van Uwe missive van 18 October jl. heb ik de eer, U Hoogedel Gestr. hiernevens te doen toekomen eene nota van inlichtingen betreffende het bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingekomen adres van J. van Gilse, leeraar bij de vereenigde Doopsgezinde gemeente te Groningen, omtrent zijne aanspraak op het genot van kindergeld.

Ik verzoek U dit stuk wel aan de Kamer te willen overleggen.

De Minister van Financien,

BLUSSÉ.

Aan den heer Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[63. 2.]

NOTA VAN INLICHTINGEN.

Het verzoek van den adressant om alsnog in het genot te worden gesteld van kindergeld, is door den ondergeteekende, in overeenstemming met de beslissing van zijnen ambtsvoorganger, bij beschikking van 1 Februarj 1871, n°. 10, afgewezen op grond:

dat volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 15 December 1861, het vragen van autorisatie der Regering verplichtend is voor elke Protestantsche kerkgemeente, die haren leeraar in het genot wenscht te zien gesteld van het van landswege aan de predikantsplaats verbonden tractement en andere voordeelen;

dat dit voorschrift dus ook toepassing moet vinden ten opzichte van de andere voordeelen, behalve tractement, welke aan eene predikantsplaats zijn verbonden;

dat de kinder-, school- en akademiegelden aan dienstdoende predikanten worden toegekend als een deel der belooning voor de diensten door hen op eene bepaalde standplaats bewezen, en dat deze gelden dus zijn te beschouwen als eene aan de standplaats verbonden inkomst; en

dat dan ook bij geen der overige Protestantsche kerkgenootschappen het genot dezer gelden wordt toegekend aan predikanten, ten wier opzichte niet is voldaan aan het voorschrift van art. 1 van genoemd Koninklijk besluit, en dat er geenerlei reden bestaat om hierop voor de Doopsgezinde gemeenten eene uitzondering te maken.

De adressant acht zich door deze beschikking bezaard, en wel op grond, dat de kinder-, school- en akademiegelden naar zijne meening niet zijn eene inkomst, aan de standplaats verbonden, maar eene toelage, aan den persoon van den predikant toegestaan, op het genot waarvan hij aanspraak zou kunnen maken, ook wanneer, gelijk met hem het geval is, art. 1 van het Koninklijk besluit van 1861 te zijnen opzichte niet is nageleefd.

Ware deze opvatting van den adressant juist, er zou uit voortvloeijen, dat allen die door het kerkelijk gezag tot predikant bij eene kerkelijke gemeente zijn aangesteld, als zoodanig aanspraak zouden kunnen maken op het genot van kindergeld, zoodat, indien eene gemeente die vroeger éenen predikant had, er twee, drie of meer zou willen aanstellen, de Regering aan deze allen het genot der bedoelde gelden niet zou kunnen weigeren. Dit gaat evenwel blijkbaar te ver. Brengt het beginsel van scheiding van Staat en Kerk mede, dat de Staat het kerkelijk gezag vrijlaat in de regeling der kerkelijke aangelegenheden in eigen boezem, daar tegenover staat, dat de handelingen der kerkelijke autoriteiten geene geldelijke lasten aan den Staat kunnen opleggen, tenzij het Staatsgezag daarin hebbe toegestemd. Dit is de toepassing op finantieel gebied van

het beginsel van art. 1, alin. 3 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad* n°. 102). Teregt is daarom bij het Koninklijk besluit van 1861 bepaald, dat wanneer eene kerkelijke gemeente voor eenen te beroepen predikant het genot van voordeelen uit de Staatskas verlangt, de kerkeraad bij het ministerieel departement de autorisatie moet aanvragen om aan dien leeraar het bedrag der aan de standplaats verbonden inkomsten te mogen aanbieden.

Nu beweert de adressant wel, dat het kindergeld niet valt in de termen van het besluit van 1861, omdat het niet is eene inkomst aan de standplaats, maar eene toelage aan den persoon van den predikant, om welke reden dan ook, verbonden. Doch welke reden zou er voor den Staat kunnen bestaan, om aan den persoon van den predikant toelagen toe te kennen, indien het niet is als belooning voor de door hem op zijne standplaats bewezene diensten? En is dit zoo, dan staan de kindergelden, hoewel de vorm der uitbetaling anders is, en het bedrag van persoonlijke omstandigheden afhankelijk, in aard gelijk met de predikantstractementen. »Niet de gemeente», voert de adressant aan, »de predikant persoonlijk ontvangt de toelage. De zaak gaat geheel buiten den kerkeraad om.» Dit alles geldt evenwel evenzeer van de tractementen, die ook aan de predikanten persoonlijk worden uitbetaald. De gemeente is, zoowel bij de tractementen als bij de kindergelden toch altijd in zoover betrokken, dat zij aan eenen predikant, die dergelijke voordeelen uit 's Rijks kas geniet, een minder tractement zal behoeven aan te bieden, dan anders het geval zou zijn. Er ligt dus hierin geene reden om te onderscheiden en aan te nemen, dat de tractementen aan de standplaats, de kindergelden aan den persoon der predikanten zouden zijn verbonden.

De adressant ontleent nog een argument aan het woord *bedrag* in het Koninklijk besluit van 1861 gebezigd. De te verleenen autorisatie strekt tot het aanbieden van het bedrag der laatstelijk aan de standplaats verbonden inkomsten; hieruit vloeit, meent hij, voort, dat het besluit niet op de kindergelden van toepassing kan zijn, want het bedrag dier gelden aan den te beroepen predikant toekomende, van persoonlijke omstandigheden afhankelijk zijnde, kan niet vóór het uitbrengen van het beroep worden gefixeerd. Doch uit niets volgt, dat het bedrag bij de autorisatie op een bepaald cijfer zou moeten worden bepaald. De autorisatie strekt alleen, om aan den te beroepen predikant aan te bieden het bedrag, waarop hij, na uitgebragt beroep, bijkomen zal volgens de bestaande verordeningen aanspraak te hebben.

Als een bewijs, dat het kindergeld niet aan eene plaats maar aan den persoon is verbonden, voert de adressant eindelijk nog aan, dat het ook aan sommige emeriti-predikanten wordt uitbetaald. Het feit is volkomen juist. De emeriti-predikanten, aan welken op grond van dienstjaren of lichaamsgebreken Rijkspensioen is toegekend, blijven, zoo lang hunne aanspraak duurt, de kindergelden genieten. Doch daarvoor bestaat eene bijzondere reden. De regel, bij het verlenen van predikants-pensioenen gevolgd, berust op het oude gebruik, dat aan den wegens dienstjaren of lichaamsgebreken op eervolle wijze emeritus verklaarde predikant het behoud van het volle tractement, hetwelk hij uit openbare kassen genoot, werd vergund (*emeritaat salvo honore et stipendio*). De kindergelden, welke hij als eene aanvulling van zijn tractement genoot, behoudt hij zoolang de aanspraak duurt volgens dezen regel, als eene aanvulling van zijn pensioen. De predikanten daarentegen die zonder aanspraak op Rijkspensioen hunne betrekking nederleggen, behooren het genot van kindergeld te verliezen. Ook hieruit kan dus niet worden afgeleid, dat deze inkomst meer bepaaldelijk aan den persoon zou zijn verbonden.

In het einde van zijn adres doet de adressant het voorkomen, als of door de toepassing van het Koninklijk besluit van 1861 de Doopsgezinde gemeenten in ongunstiger toestand zouden worden geplaatst, dan de andere Protestantsche kerkgenootschappen. Doch in werkelijkheid is dit niet het geval. De verplichting tot het vragen van autorisatie, in art. 1 opgenomen, is gelijk voor alle Protestantsche kerkelijke gemeenten. Zij is de voorwaarde, van de vervulling waarvan het verkrijgen van geldelijke ondersteuning van Staatswege, hetzij dan in den vorm van tractement of van kindergelden, voor alle kerkelijke gemeenten

afhankelijk is gesteld. Zonder inbreuk op de gelijkheid te maken, kan hierop voor de Doopsgezinde gemeenten geene uitzondering worden gemaakt. En wat art. 4 betreft, waarop de adressant in het bijzonder wijst, ook dit kan aan de Doopsgezinde gemeenten geen grond tot klagen opleveren. Het bepaalt, dat na de kerkelijke goedkeuring van het beroep, het betrokken kerkbestuur daarvan mededeeling doet aan den Minister ten einde de vereischte maatregelen worden genomen tot uitbetaling van het tractement.

Dit is een maatregel van orde, noodig om de toepassing te verzekeren van de bestaande bepalingen omtrent de uitbetaling van het tractement zoowel op de oude als op de nieuwe standplaats. Deze bepaling is evenwel nimmer anders opgevat, en kan ook in gezonden zin bezwaarlijk anders worden opgevat, dan als alleen van toepassing op de kerkgenootschappen, waar zoodanige kerkelijke goedkeuring wordt verleend. Van de Doopsgezinde gemeenten, die geen centraal kerkelijk bestuur hebben, en waar dus geene kerkelijke goedkeuring der gedane beroepen bekend is, is dan ook zoodanige mededeeling, het behoeft nauwelijks gezegd te worden, nimmer gevraagd.

Door de mededeeling van het bovenstaande vertrouwt de ondergeteekende deze aangelegenheid voldoende te hebben toegelicht.

De Minister van Financien,
BLUSSE.

[16. 3.]

**MEMORIE VAN ANTWOORD op het Voorloopig
Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het
ontwerp van wet tot onteigening voor een spoorweg
van Zevenbergen naar Zwaluwe.**

Te regt wordt in het Verslag het spoorwegvak Zevenbergen-Zwaluwe voor de exploitatie van Vlissingen naar Duitschland eene zaak van wezenlijk belang genoemd. Hoe echter erkenning van het publiek nut van het lijntje afhankelijk kan zijn van de voorwaarden voor gemeenschappelijk gebruik is niet in te zien.

Zonder de verbinding van Zwaluwe met Zevenbergen is de spoorweg van Rotterdam en Dordrecht over het Hollandsch Diep zonder nut voor het verkeer naar Antwerpen en Brussel. De onderneming » Grand Central Belge » zou de dienst met hare stoombooten van Moerdijk naar Rotterdam moeten blijven voortzetten, eene dienst voor de Maatschappij, naar men meent, niet onvoordeelig. Zij voorziet natuurlijk, dat bij eene doorgaande spoorwegverbinding het verkeer op hare lijnen zal toenemen, maar het publiek belang is veel meer, dan dat der Maatschappij, bij de zaak betrokken.

In eene der afdeelingen wilde men, volgens het Verslag, door het niet erkennen van het publiek nut der verbinding, dwang op de Maatschappij uitoefenen, » als laatste redmiddel, om uit den verkeerden toestand te geraken, waarin men kwam, doordien het spoorwegvak Roosendaal-Breda niet in het Staatsspoorwegnet begrepen is ». Bestaat er grond om naar een redmiddel uit te zien, om een nuttig werk uit te stellen, welligt schipbreuk te doen lijden, door vermenging met daaraan geheel vreemde zaken? In het belang, dat men doet gelden, is, naar 't schijnt, genoegzaam voorzien door het beding der laatste zinsnede in art. 47 der voorwaarden van concessie, behoorende bij het Koninklijk besluit van 21 Julij 1852, n°. 42.

» Hij (de concessionaris) is verplicht, tegen behoorlijke schadeloosstelling op zijnen spoorweg het verkeer toe te laten van rijtuigen en wagens, aan andere ondernemingen toebehoorende, mits daaruit voor hem geene kosten, of eenige hinder voor het verkeer op zijnen spoorweg voortvloeije; en onder voorwaarde dat de alzoo toe te laten rijtuigen en wagens zoodanig gemaakt zijn, dat hun verkeer geen stoornis kan veroorzaken. Bij geschil hieromtrent beslist het Gouvernement. »

De twee ondernemingen onderhandelen sedert een geruimen tijd over de voorwaarden van gebruik van het spoorwegvak. Voor zoover dat overleg niet tot overeenstemming

leidt, regelt het Gouvernement. Art. 4 der wet van 21 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 98) zou, zoo bij de concessie niet voorzien ware, nog gelegenheid geven om de gemeenschappelijke exploitatie toe te staan.

De verplichting door de Maatschappij, bij art. 4 harer concessie aanvaard. Volgens dat beding draagt de concessionaris de kosten van alle verdedigingswerken, die het Departement van Oorlog, ten gevolge van den aanleg van den spoorweg, noodzakelijk oordeelt. Het maximum der uitgaven, waartoe de concessionaris uit dien hoofde gehouden is, wordt daarbij bepaald op 110 000 gulden.

Tot dusverre zijn geene verdedigingswerken ten gevolge van den aanleg van den spoorweg Roosendaal-Moerdijk gemaakt. De Maatschappij kan derhalve beweren, dat haar tijd nog niet gekomen was, en het haar niet te wijten is, zoo zij aan de genoemde verbindtenis nog niet voldaan heeft. Zij is daarvan evenwel niet ontheven. Oordeelt het Departement van Oorlog het maken van een verdedigingswerk te Moerdijk, ten gevolge van den aanleg van den laatst genoemden spoorweg, noodzakelijk, dan zal de Maatschappij tot uitvoering van de verbindtenis door den oorspronkelijken concessionaris aangegaan, moeten opgeroepen worden. Mag echter het verlenen der concessie van eene, in het publiek belang noodelige verbinding uitgesteld blijven, tot dat aan de Maatschappij gelegenheid worde gegeven, die verplichting na te komen, en zij zich daarvan gekwetent hebbe?

§ 2. De overweging der hier aangeduide belangen komt, het werd in de Memorie van Toelichting opgemerkt, eerst later te pas Zij worden onderzocht door de later, overeenkomstig art. 10 der onteigeningswet te benoemen commissie uit Gedeputeerde Staten. Aan de beslissing, op grond der adviezen der commissie te nemen, zal de concessionaris moeten voldoen.

§ 3. Tegen de voorgestelde wijziging van het enig artikel bestaat geene bedenking.

's Gravenhage, 6 November 1871.

*De Minister van Staat en van
Binnenlandsche Zaken,*

THORBECKE.

[16. 4.]

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de aanleg van een spoorweg van Zevenbergen naar Zwaluwe in het publiek belang wenschelijk is:

Gelet op de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan, bij deze:

Eenig artikel.

Wij verklaren, dat het algemeen nut de onteigening vordert ten name van de Société anonyme des chemins de fer d'Anvers à Rotterdam van de eigendommen noodig tot den aanleg van een spoorweg van Zevenbergen naar Zwaluwe in de gemeente Zevenbergen, regtsaf buigende van den spoorweg van Roosendaal naar Moerdijk om verder door den grooten Schenkelschen polder en den Gelderschen polder met eene bocht aan den Staatsspoorweg van Breda naar Zwaluwe aan te sluiten en dien spoorweg te volgen tot het station Zwaluwe.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

*De Minister van Staat en van
Binnenlandsche Zaken,*